

Avalent>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Õigusvaldkonna ametid

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

lāti keel

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Swipe to change

Õigusvaldkonna ametid

Läti

Sellel lehel antakse ülevaade Läti õigusvaldkonna ametitest.

Prokurörid

Korraldus

Riigiprokuratuur (Prokuratūra) on ühtne tsentraliseeritud kolmetasandiline kohtuasutus. Riigiprokuratuuri juhib **riigi peaprokurör (ģenerālprokurors)**.

Riigiprokuratuuri ülesanne on **reageerida õigusrikkumistele ning tagada, et nende rikkumistega seotud asjades tehakse otsus** kooskõlas seadusega.

Riigiprokuratuur koosneb järgmistel tasanditel asuvatest institutsioonidest:

- 1) riigiprokuratuur (*ģenerālprokuratūra*);
- 2) ringkonnaprokuratuurid (*tiesu apgabalu prokuratūras*);
- 3) piirkondlikud või linnaprokuratuurid (*rajona vai republikas pilsētu prokuratūras*);
- 4) spetsialiseerunud prokuratuurid (*specializētas prokuratūras*).

Vajaduse korral võib riigi peaprokurör luua spetsialiseerunud valdkondlikke prokuratuure, millel on piirkondlike või ringkonnaprokuratuuridega sama staatus.

Praegu on Lätis **viis spetsialiseerunud prokuratuuri**:

organiseeritud kuritegevuse juhtumitega ja muid valdkondi käsitlevate küsimustega tegelev spetsialiseerunud prokuratuur (*Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra*);

erinevaid valdkondi hõlmavate küsimustega tegelev spetsialiseerunud prokuratuur (*Specializētā vairāku nozaru prokuratūra*);

Riia maanteetranspordi prokuratuur (*Rīgas autotransporta prokuratūra*);

finants- ja majanduskuritegude uurimisega tegelev prokuratuur (*Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*); ning

uimastite ebaseadusliku levitamise seotud kuritegude uurimisega tegelev prokuratuur (*Narkotiku nelegālas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*).

Riigiprokuratuur võib teha ka järelevalvet riigiasutuste üle, kes küll ei toimi prokuröridena, kuid aitavad täita kriminaalmenetluse raames teatavaid ülesandeid, mis kuuluvad nende pädevusse. Need organid loob, reorganiseerib ja saadab laiali riigi peaprokurör. Peale selle määrab riigi peaprokurör kindlaks nende organite struktuuri ja koosseisu vastavalt riigi eelarvest eraldatud vahenditele. Siiani on loodud ainult üks selline organ, nimelt **rahapesuvastane talitus (Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests)**.

Prokuratuurid on osa kohtusüsteemist. See tähendab, et nad tegutsevad seadusandlikust ja täidesaatvast võimust sõltumatult. Seim (Läti parlament), valitsus ja president võivad anda prokuratuurile korralduse teha kindlaks õigusrikkumisega seotud asjaolud ning neil on õigus saada riigiprokuratuurilt selgitusi. Samas ei tohi nad sekkuda asjaomase prokuratuuri töösse isegi juhul, kui prokuratuur uurib suure riikliku tähtsusega rikkumisi.

Prokurörid võivad esitada vastuväiteid seoses valitsuse ja riigiasutuste vastu võetud õigusaktidega, mis ei ole seadusega kooskõlas. Riigi peaprokurör ja riigiprokuratuuri osakondade peaprokurörid võivad osaleda valitsuse istungitel ning avaldada arvamust arutlusel olevates küsimustes.

Roll ja ülesanded

Prokuratuuri ülesanded kohtueelses menetluses on sätestatud [prokuratuuriseaduse](#) artiklis 2.

Prokuratuur:

- 1) teeb järelevalvet uurimisasutuste ja muude organite kohapealse uurimistegevuse üle;
- 2) korraldab, juhatab ja viib läbi kohtueelseid uurimisi ning annab uurimisasutustele juhiseid kriminaaluurimise läbiviimiseks;
- 3) algatab kriminaalsüüdistuse esitamise ja viib selle etapi läbi;
- 4) kaitseb isikute ja riigi õigusi ning õigustatud huve;
- 5) seaduses sätestatud juhtudel esitab kohtule menetluse alustamist käsitleva dokumendi või avalduse.

<http://www.likumi.lv/doc.php?id=107820> artikli 36 lõike 1 kohaselt teeb prokurör järelevalvet uurimiste üle ja viib neid läbi, esitab süüdistusi, esindab riiklikku süüdistust ning täidab kriminaalmenetluse raames muid ülesandeid.

Järelevalveprokurör

Järelevalveprokurör teeb järelevalvet konkreetse kriminaalasja uurimise üle ning võib teha järgmist:

- 1) muuta menetlust läbiviiva ametniku või uurimiserühma liikmete otsuseid;
- 2) nõuda, et uurija vahetu ülemus asendaks menetlust läbiviiva ametniku või teeks muudatusi uurimiserühma koosseisus, kui ei järgita juhiseid või rikutakse menetluseeskirju, millega seatakse ohtu kriminaalmenetluse käik;
- 3) kaaluda menetlusjuhi või uurimiserühma liikme, uurija vahetu ülemuse või menetlusega seoses ülesandeid täitva isiku tegevuse või otsuste peale esitatud kaebusi;
- 4) teha otsuseid kriminaalmenetluse algatamise või asja teisele uurimisasutusele suunamise kohta;
- 5) teha menetlusega seotud toiminguid, teavitades sellest eelnevalt menetlusjuhti.

Menetlusjuht

Järelevalveprokurör (või mõni teine prokurör vanemprokuröri korraldusel) võib saada menetlusjuhiks (*procesa virzītājs*). See hõlmab kriminaalmenetluse juhtimise ülevõtmist ja otsuse tegemist selle kohta, kas kriminaalsüüdistus tuleks esitada või mitte. Erandjuhul võib riigi peaprokurör, riigiprokuratuuri kriminaalõiguse osakond või ringkonnakohtu peaprokurör määrata prokuröri uurimisetapis menetlusjuhiks.

Menetlusjuhina võib prokurör teha järgmist:

- 1) jõuda kahtlustatava või süüdistatavaga kokkuleppele süü omaksvõtmises;
- 2) otsustada anda kriminaalasi menetlemiseks kohtule;
- 3) suunata asi kohtulikuks arutamiseks erimenetluse alusel;
- 4) lõpetada kriminaalmenetlus mõjuvatel õiguslikel alustel.

Menetlusjuht võib vastu võtta mis tahes menetluslikke otsuseid ja teha mis tahes menetlustoiminguid või anda nende otsuste või toimingute tegemise uurimisrühma liikmele või isikule, kes täidab menetlusega seoses muid ülesandeid.

Vanemprokurör

Seaduse kohaselt kontrollib vanemprokurör, kas prokurör täidab talle usaldatud ülesandeid, võtab vastu otsuseid kaebuste ja noomituste kohta, mis on seotud järelevalveprokuröri ja prokuröri/menetlusjuhi otsuste ja tegevusega. Vanemprokurör võib näiteks teha otsuse järelevalveprokuröri ettepaneku kohta muuta uurija vahetut ülemust või uurimisorganit või otsuse selle kohta, kas süüdistusest loobumine on õigustatud ja seaduslik.

Vanemprokurör võib teha järgmist:

- 1) muuta uurija, uurimisrühma liikme või nooremprokuröri otsuseid;
- 2) määrata ametisse või vahetada välja järelevalveprokuröri või prokuröri/menetlusjuhi, kui järelevalve või süüdistuse esitamine ei ole täielikult tagatud, või võtta nende ülesannete eest vastutuse endale;
- 3) moodustada uurimisrühma, kui töömaht seab ohtu kriminaalmenetluse lõpuleviimise mõistliku aja jooksul;
- 4) nõuda, et uurijale määrataks teine vahetu ülemus, või anda kriminaaluurimise teisele uurimisasutusele.

Vanemprokuröri otsusega võidakse prokurör arvata **uurimisrühma** koosseisu. Menetlusjuht võib nõuda, et prokurör täidaks ühte või mitut menetlusega seotud ülesannet.

Kohtunikud

Korraldus

Kohtusüsteemi põhiseaduslik alus on [põhiseaduse](#) artiklid 82–86, mille kohaselt mõistetakse kohut üksnes kohtutes. Kohtunikud on sõltumatud ja lähtuvad üksnes seadustest. Kohtusüsteemi reguleerib [kohtuvõimu seadus](#). Läti õigusaktide kohaselt on kohtunikud riigiteenistujad.

Riigiasutused, sotsiaalsed ja poliitilised organisatsioonid ning teised juriidilised ja füüsilised isikud peavad austama ja järgima kohtute sõltumatust ja kohtunike puutumatumust. Kellelgi ei ole õigust nõuda, et kohtunik annaks aru või esitaks selgitusi selle kohta, kuidas konkreetset kohtuasja on arutatud, või sekkuda kohtumõistmisse, olenemata sellest, millisel eesmärgil seda tehakse. Kohtunik on kohtumõistmisega seotud ametiülesannete täitmisel puutumatu. Kohtunik ei või kuuluda mis tahes erakonda ega poliitilisse organisatsiooni.

Roll ja ülesanded

Kohtuniku ülesanne on mõista kohut tsiviil-, haldus- ja kriminaalasjades kooskõlas seadusega.

Tsiviiliasjades mõistab kohtunik kohut ja teeb otsuseid küsimustes, mis käsitlevad füüsiliste ja juriidiliste isikute tsiviilõigusi, töö- ja peresuhetest tulenevaid õigusi ning muid õigusi ja õigustatud huve.

Kriminaalasjades menetlevad kohtunikud isikute vastu esitatud süüdistusi ja teevad otsuseid nende süüdistuste paikapidavuse kohta. Kohtunikud võivad süütu isiku õigeks mõista või tunnistada isiku kuriteos süüdi ning määrata talle karistuse.

Haldusajades teevad kohtunikud kohtulikk järelevalvet täidesaatva võimu tegevuse (nende väljastatud haldusaktide või nende tegevuse) õiguspärasuse üle ning lahendavad vaidlusi, mis tulenevad avaliku õigusega reguleeritud mis tahes suhetest. Kohtunikud selgitavad välja ka eraisikute avalikust õigusest tulenevaid seaduslikke õigusi ja kohustusi. Haldusõiguserikkumiste korral mõistab kohtunik kohut ja teeb otsuse isikute sooritatud haldusõiguserikkumistega seotud asjades.

Kohtunike kutsealased kohustused hõlmavad kõiki menetlusõiguse kohaseid kohtunike ja kohtute kohustusi.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Kohtusüsteemil on oma [riiklik kohtute portaal](#), mille sisu on praegu kättesaadav ainult läti keeles. Portaali sisaldab teavet Läti kohtusüsteemi kohta, Läti kohtute ja kohtunike loetelu, kohtustatistika, erinevate kohtumenetluste raames kasutatavate menetluste lühikirjeldust, kusjuures esitatakse nende peamised tunnused ja peamised erinevused, ning teavet selle kohta, kuidas esitada hagiavaldus kohtuorganitele. Portaali pakub juurdepääsu teatavatele aktuaalsetele kohtuotsustele, kohtuistungite toimumise ajakavale ja muule teabele.

Kui sisestada portaali e-teenuseid (*epakalpojumi*) käsitlevas osas kohtuasja või kohtukutse number, on võimalik saada teavet menetluse käigu kohta, selle kohta, millises kohtus ja millisel astmel asja menetletakse, tulevaste kohtuistungite toimumise aja kohta, kohtuasjas tehtud mis tahes otsuste ja esitatud mis tahes vastuväidete kohta ning menetluse tulemuste kohta.

Kohtute tegevusaruanded avaldatakse ka kohtute ameti veebisaidil.

Teavet aktuaalsete **kohtusüsteemiga seotud poliitikalüsimuste** kohta avaldatakse ka justiitsministeeriumi veebisaidil.

Elektronilist teavet ülemkohta ja tema tegevuse kohta on võimalik saada ülemkohta u veebisaidilt.

Kõik need portaali on kättesaadavad ka inglise keeles.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Vandeadvokaadid/advokaadid

Advokaate käsitatakse kohtusüsteemi ametnikena. Nad on sõltumatud õigusala töötajad, kes:

osalevad asja menetlemisel mis tahes kohtutes ja kohtueelse menetluse etapis, kui vaidluse pooled, kahtlustatav või süüdistatav või teised huvitatud isikud (nende kliendid) on nad valinud seda tegema, ning teevad seda nende nimel ja teatavatel [seaduses](#) sätestatud juhtudel kohtu esimehe, kohtueelse uurimise organi juhi või Läti vandeadvokaatide nõukogu (*Latvijas zvērīnātu advokātu padome*) nimel;

pakuvad õiguslaseid konsultatsioone;

koostavad juriidilisi dokumente;

pakuvad muul kujul õiguslast nõu.

Lätis võivad teatavatel tingimustel advokaatidena tegutseda järgmised isikud:

- 1) vandeadvokaadid (*zvērīnāti advokāti*);
- 2) vandeadvokaadi abid (*zvērīnātu advokātu palīgi*);
- 3) Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud, kes on omandanud advokaadina töötamiseks nõutava kvalifikatsiooni mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigis;
- 4) välisriigi advokaadid (advokaadid väljastpoolt ELi liikmesriike), kes võivad praktiseerida Lätis kooskõlas Läti suhtes siduvate õiguslast abi käsitlevate välislepingutega.

Lätis on kõik vandeadvokaadid sõltumatud õigusala töötajad, kes koos moodustavad Läti advokatuuri (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*), mis on riiklik sõltumatu kutseorgan. **Läti advokatuur koosneb järgmistest organitest: vandeadvokaatide üldkoosolek, Läti vandeadvokaatide nõukogu, auditikomisjon ja distsiplinaarkomisjon.**

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave **Läti advokatuuri** ja **Läti vandeadvokaatide** nõukogu kohta, teave õigusaktide kohta, mis käsitlevad advokaate ja neid kohtuid, kus nad tegutseda võivad (sealhulgas kontaktandmed), ja teave muude **Läti õigusvaldkonna ametite** käsitlevate küsimuste kohta on kättesaadav

[Läti vandeadvokaatide nõukogu](#) veebisaidil.

Notarid

Korraldus

Vannutatud notarid (*zvērīnāti notāri*) tegelevad notariaalsete küsimustega kohtute järelevalve all ja [seaduses](#) sätestatud korras. Lāti vannutatud notareid käsitatakse kohtusüsteemi ametnikena, kes täidavad riigivõimu teostamisega **seotud seaduslikke** ülesandeid.

Notariaadiseaduse kohaselt on notaritel õigus teha järgmist:

koostada notariaalakte;

koostada notariaalseid tõendeid;

võtta hoiustamiseks vastu raha, väärtpabereid ja dokumente;

võtta vastu esemeid, mida peab hoiustama;

menetleda pärimisasju;

koostada vara jagamise ettepanekuid seaduses sätestatud juhtudel;

menetleda lahutusasju (tingimusel et mõlemad abikaasad on sellega kirjalikult nõustunud ja vaidlusküsimused puuduvad);

teha teiste õigusaktidega ette nähtud toiminguid.

Kõik vannutatud notarid on õigusala töötajad, kuid oma kutseülesannete täitmisel käsitatakse vannutatud notareid riigiteenistujatena. Vannutatud notarid on kohtusüsteemi ametnikud, nad tegutsevad ringkonnakohtutes ja täidavad neile seadusega pandud ülesandeid. Ametiülesannete täitmisel on vannutatud notarid rahaliselt sõltumatud ning nende tasud määrab kindlaks valitsus.

Kõik Lāti vannutatud notarid on **Lāti vannutatud notarite koja** (*Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija*), s.t vannutatud notarite sõltumatu riikliku kutseorgani liikmed.

Lāti vannutatud notarite nõukogu (*Latvijas Zvērinātu notāru padome*) on vannutatud notarite esindus- ja järelevalveorgan ning Lāti vannutatud notarite koja haldus- ja täitevorgan. Nõukogu ülesanded on sätestatud notariaadiseaduse artiklis 230.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave vannutatud notarite tegevuse ja arvu, nende büroode asukoha ja muude Lāti notarisüsteemiga seotud küsimuste kohta on kättesaadav ametlikul

[Lāti notarite](#) veebisaidil.

Muud õigusvaldkonna ametid

Vannutatud kohtutäiturid

Vannutatud kohtutäiturid (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) on kohtusüsteemi ametnikud. Nad tegutsevad ringkonnakohtute juures, täidavad kohtuasutuste ja muude organite otsuseid ning teevad muude õigusaktidega ette nähtud toiminguid.

Vannutatud kohtutäiturid on õigusala töötajad, kuid ametiülesannete täitmisel käsitatakse neid riigiteenistujatena. Vannutatud kohtutäiturid täidavad oma ametiülesandeid sõltumatult ja lähtuvad üksnes seadustest. Nõudmised ja korraldused, mille vannutatud kohtutäiturid on esitanud kohtuotsuste ja muude määruste rakendamisel, on Lātis täitmisele pööratavad.

Vannutatud kohtutäiturid täidavad oma kohustusi selle ringkonnakohtu tööpiirkonnas, mille juurde nad on määratud. Vannutatud kohtutäiturite arvu, nende ametikohad, tööpiirkonnad ja tööpiirkondade piirid määrab kindlaks valitsus.

Ametiülesannete täitmisel kohaldavad vannutatud kohtutäiturid [tsiviilkohtumenetluse seadust](#) ja teisi õigusakte ning kasutavad Lāti vannutatud kohtutäiturite nõukogu (*Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome*; vannutatud kohtutäiturite esindus- ja järelevalveorgan Lātis) heaks kiidetud meetodikat ja kohtupraktikast tulenevaid soovitusi.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave vannutatud kohtutäiturite büroode asukoha, nende kutseala reguleerivate õigusaktide ning Lāti vannutatud kohtutäiturite nõukogu tegevust reguleerivate õigusaktide kohta on kättesaadav [Lāti vannutatud kohtutäiturite nõukogu veebisaidil](#). Portaal on praegu kättesaadav vaid lāti keeles.

Õigusteenuseid tasuta pakkuvad organisatsioonid

Lātis selliste organisatsioonide loetelu puudub.

Seonduvad lingid

[Riigiprokuratuur](#), [rahapesuvastane talitus](#), [riiklik kohtute portaal](#), [kohtute amet](#), [Lāti vandeadvokaatide nõukogu](#), [Lāti notarid](#),

[Lāti vannutatud kohtutäiturite nõukogu](#), [Lāti Vabariigi justiitsministeerium](#)

Viimati uuendatud: 06/01/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumentis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.